

BESZÁMOLÓ AZ AMERIKAI KLINIKAI ONKOLÓGIAI TÁRSASÁG 44. KONGRESSZUSÁRÓL

Baki Márta

Fővárosi Önkormányzat Uzsoki utcai Kórháza, Onkoradiológiai Központ, Budapest

Az Amerikai Klinikai Onkológiai Társaság (ASCO) 2008. május 30. és június 3. között rendezte a 44. kongresszusát Chicagóban. Az éves összejövetelen több mint 30 000 fő vett részt, s a kiállítók száma a 400-at meghaladta. A daganatdiagnosztikát és a terápiás lehetőségeket bemutató cégek mellett örvendetes jelenség volt, hogy 42 civil szervezet is képviseltette magát. Legismertebb közülük a Susan G. Komen Alapítvány ill. a kerékpáros versenyeket nyert Lance Armstrong által létrehozott alapítvány. A civil szerveződések munkája nem csak a daganatos betegek közötti kapcsolattartásra terjed ki, hanem az általuk összegyűjtött pénzből kutatókat és kutatásokat is tudnak támogatni. A kongresszus idején kiemelt szerepet kaptak az onkológiai nővérek beszámolói.

Az előadások egy időben 10–15 helyszínen zajlottak. Az ilyen „gigakongresszust” egy embernek áttekinteni lehetetlen, így csak néhány újdonság ismertetésére szorítkozom. A szóbeli tudományos ismertetések minden esetben úgy kezdődtek, hogy az előadás címe és a szerző(k) felsorolása után külön dián került bemutatásra, hogy kinek milyen érdeklőségi köre van a gyógyszergyártókkal és -forgalmazókkal (vezető vagy egyéb alkalmazásban lévő, szakértői bizottságban részvétel, saját részvény, tiszteletdíj, klinikai vizsgálatban részvétel, stb.). Az újdonságot jelentő adatok bemutatása után egy-egy felkért szaktekinetly kommentálta a hallottakat, s az eddig ismert tudományos eredmények közé helyezte el az elhangzottakat.

Képkötő diagnosztikai lehetőségek között a PET, PET-CT, MRI helyét próbálták meghatározni. Kirajzolódni látszik, hogy a daganatellenes terápiák hatékonyságát érzékenyebben mutatják a funkcionális-képkötő vizsgálatok (PET-CT), mint csak

a mérhető léziók változása (RECIST). A dinamikus kontraszterősítéssel végzett MRI (DCE-MRI) vizsgálatok ugyancsak érzékenyebben követik a daganatokban történő változásokat.

Újabb tumormarkereket ismertettek. Colorectalis- és emlődaganatok tumormarkereinek irányelvét fogadta el az ASCO. Ez utóbbinál az ismerteken (hormonreceptor, HER2, CA 15-3, CA 27, CEA) kívül uPA, PAI-1 (tumorinvázióra, nagymértékű angiogenezisre, metasztázisképzésre való hajlamra utal) meghatározását is javasolják nyirokcsomó-negatív esetekben. Ösztrogén- és progesteronreceptor-pozitivitás, nyirokcsomó-negativitás esetén többparaméteres génexpressziós meghatározást (Oncotype DX) is szükségesnek látnak.

A kongresszuson nagy hangsúlyt kapott a daganatok szűrése is. A vastagbél-tumorkorai felismerésével kapcsolatban lengyel munkacsoport számolt be eredményeiről: J. Regula és munkatársai abból a tényből indultak ki, hogy a vastagbélpolypus – adenoma – carcinoma fejlődés kb. 7–12 év alatt történik. Így 10 évenként colonoscopiát, 5 évenként sigmoidoscopiát javasolnak. Munkájukban összehasonlították az egyéb szűrési lehetőségek eredményességét, s az általuk ajánlottakat találták a leghatékonyabbnak.

Több mint 100 összefoglaló ismertett fázis I klinikai vizsgálati adatokat, melyek molekuláris célterápiákká válhatnak a későbbiekben. Ezek között több támadáspontú anyagok kerültek bemutatásra (multitarget molekulák, pl. EGFR-re és VEGFR-re hatók), ill. újabb, pl. mTOR-antagonista szerek, stb. Az eddig ismert molekulák és citotoxikus vegyületek kombinációi szinte minden daganatfajtában klinikai vizsgálatok alapját képezték. Ígéretes lehet például ovariumcarcinomás betegek kezelése

Közlésre érkezett:
2008. október 1.

Levelezési cím:
Dr. Baki Márta,
Fővárosi
Önkormányzat
Uzsoki utcai Kórháza
Onkoradiológiai
Központ
1145 Budapest
Uzsoki u. 29.
Telefon/Fax:
(06-1) 251-7577

pertuzumab és carboplatin kombinációval vagy progresszió esetén sorafenib vagy topotecan és bevacizumab alkalmazása.

Új citotoxikus anyagokról széleskörű tájékoztatók hangzottak el: Amrubicin (anthracyclin-származék) hatását vizsgálják kissejtes tüdőtumorkok másodlagos terápiájában, előrehaladott emlődaganatok kezelése során ixabepilon ill. albumin és paclitaxel összekapcsolása során nyert vegyület (Abraxan) bizonyultak hatékonyak. Húgyhólyagdaganatok másodlagos terápiájában alkalmazott Vinflunin (vinca-alkaloid-származék) és dülmirigyák másodlagos kemoterápiája során használt orális adható platinaszármazék (Satraplatin) terápiás eredményeiről számoltak be. Az everolimus (RAD 001) mTOR-antagonista hatását kiterjedten vizsgálták szolid tumorokban.

Az ASCO évi díjazottjai plenáris előadást tartottak emlő-, tüdő- és vastagbél-daganatok témaköréből ill. gyermekgyógyászati ismertetést is hallottunk. Tekintettel arra, hogy talán ezek hozták a legnagyobb újdonságot, az alábbiakban röviden ismertetem ezeket.

Érdekes volt hallgatni V. J. Craig, „a tamoxifen atyja” beszámolóját, hogy hogyan jutott el a klinikai kutatás a fogamzásgátló hormonok vizsgálatától a géntérképekig, melyek eredményét figyelembe véve egyénre szabott terápiát lehet megállapítani.

Osztrák vizsgálati csoport adatait ismertette M. Gnant. Emlődaganatos, premenopauzás betegcsoport négyféleképpen kapta az adjuváns hormonterápiát: tamoxifen és goserelin +/- zoledronsav, anastrozol és goserelin +/- zoledronsav. Összesen 1800 beteg került randomizációra, követési idejük átlaga 60 hónap volt. Az 5 éves daganatmentes túlélést 94%-nak, a teljes túlélést 98,2%-nak találták. A zoledronsav-kezelésben részesültek daganatmentes túlélése magasabb volt (hazard ratio 0,643, $p=0,011$). Ezen kívül a zoledronsav csökkentette a helyi kiújulást és az ellenoldali ill. távoli áttétek kialakulását is.

Előrehaladott nem kissejtes tüdődaganatos betegeket kezeltek a FLEX vizsgálat során (R. Pirker és mtsai) cisplatin és

vinorelbin +/- cetuximab kombinációval. Az 1125 EGFR-pozitív esetben a két karon nem találtak szignifikáns különbséget az átlagos és az 1 éves túlélésben. Alcsoportként 946 europid beteg terápiás eredményében figyeltek meg különbséget: a csak kemoterápiában részesültek átlagos túlélése 9,1 hónap, a cetuximab kombinációs karon 10,5 hónap volt. Az 1 éves túlélés 37 ill. 45%-nak bizonyult (HR 0,803, $p=0,003$).

Előrehaladott vastagbél-daganatos betegek kezelése a CRYSTAL vizsgálat során FOLFIRI kombinációval történt, s a vizsgálati karon cetuximabot kaptak a betegek. E. van Cutsem és munkatársai a K-RAS-mutáció jelenlétét határozták meg. Megállapításuk alapján a cetuximab kombináció eredményesebb volt a K-RAS vad típusánál, mint a mutáns esetekben: az 1 éves progressziómentes túlélés 43, ill. 25% volt. Az átlagos progressziómentes túlélés 9,9 ill. 8,7 hónapnak bizonyult ($p=0,0025$). Ugyancsak szignifikáns különbséget talált C. Bokemeyer és munkacsoportja FOLFOX kezelés során. Ezen adatok alapján a K-RAS prediktív markernek tekinthető az EGFR-antitestterápia alkalmazása során.

Gyermekekori agytumorkok kezelését ismertette L. Kun. Amint bevezetőjében említette, az elmúlt 30 évben a gyermekekori agytumorkok 5 éves túlélése 57%-ról 74%-ra nőtt. A műtéti beavatkozásokon kívül igen fontosnak tartotta a fázis I-II vizsgálatokat, melyek során molekuláris célterápia végezhető. A korszerű radioterápiát ciklotronnal tudják végezni. Hangsúlyozta, hogy a modern kezelési lehetőségeket „gyermekbárát” környezetben kell alkalmazniuk.

Új irányelveket állítottak össze a daganatos betegek antikoaguláns terápiájáról, ill. az eritropoetin-kezelés helyét határozták meg.

A több kötetnyi hivatalos kiadványt e keretek között csak vázlatosan lehet ismertetni. Ugyanakkor az ilyen kongresszusokon személyes megbeszélést lehet folytatni egy-egy aktuális kérdésben. Statisztikai adatok mutatják, hogy az ASCO kongresszuson elhangzottak kb. fél év múlva jelennek meg publikáció formájában, így viszont tájékozódni lehet a legújabb kutatási eredményekről.